

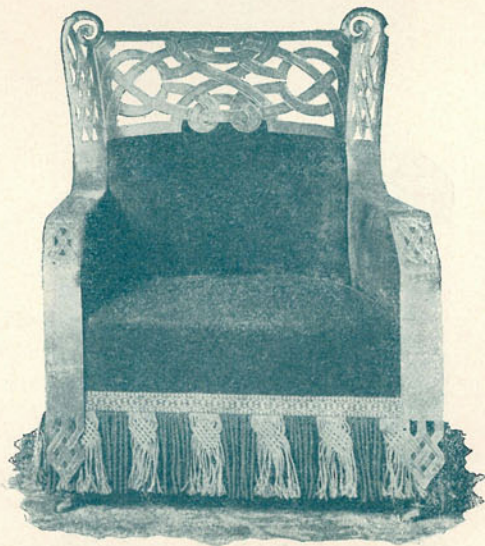

Helbing Ferenc rajza.

FOLYÓIRATOK.

Mintalapok iparosok és ipariskolák számára. A kereskedelemügyi m. kir. minister kiadásában évnegyedenként megjelenő nagybecsű műből ujabban a IV. évfolyamnak második és harmadik füzetét küldték szét. A *faipari* füzetek jobbára, külön a Mintalapok számára tervezett bútorok rajzát (a hozzá tartozó természetnagyságú részletrajzokkal együtt) közlik, s e mellett a hazai asztalos ipar kiválóbb újabb termékeit is mutatják be. Örvedetes, hogy jelesb bútor-tervezőink ma már nem érik be a külföldi minták egyszerű utánzásával, hanem oda törekszenek, hogy tervezeteiknek újszerűségük mellett bizonyos magyaros jelleget is adjanak. A *vasipari* füzetek hazánk egyes vidékeiről gyűjtött s eddig még nem ismertett régibb, művészi becsű vasműveket közlik, de ezek mellett a magyar vasművességnek alkotásait is ismertetik és pedig részben detail-rajzaikkal együtt. A *szövő- és nőipari* füzetek lapjain túlnyomóan színesen reprodukált eredeti terveket látunk s pedig nevesebb tervezőinktől. Ezekon kívül hű fényképfölvételeket közölnek régibb s a különböző múzeumokban őrzött remek himzésekről és szövésekről.

A Mintalapok a maguk nemében páratlanul állnak a szakirodalomban nemcsak olcsóságuk miatt (egy-egy füzet ára három korona) hanem gondosan és szakértelemmel összeállított tartalmuk s a legkényesebb igényeket kielégítő külső kiállításuk miatt is, ezért mindenfelé becsülést szereznek a magyar

A Berl. Architekturwelt-ből. Tervezte Hirschler M.
KAROSSZÉK.

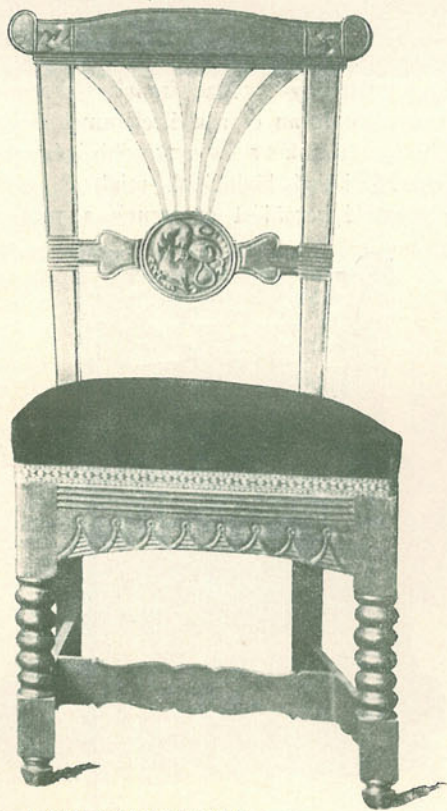
iparművészetnek. A szerkesztőség élén Szterényi József min. osztálytanácsos áll.

A Studio júliusi füzetének első cikkelye Bertram *Priestmann* kiváló festőművészt és annak több művét ismerteti. A füzet tartalmából kiemeljük még a darmstadti főhercegi palota számára készült bútorok ismertetését, továbbá a Tanagra szobrocskákról írt tanulmányt M. B. *Huish*-től, G. *Sauter* cikkelyét a londoni International society of painters, sculptors and graveurs-ról, végre a rendes rovatokban beszámol az angol s a külföldi nevezetesebb iparművészeti mozgalmakról. — Az augusztusi füzetben L. *Baldny* ismerteti James *Clark* műveit, J. *Romilly* Allen a kelták plasztikájáról ír s egy sorozat ősrégi sírkövet mutat be. P. J. *Billinghurst*, Gerald *Moir*a és Lynn *Jenkins* jeles illusztrátoroktól számos művet közöl a füzet, a mely az iskolákban két

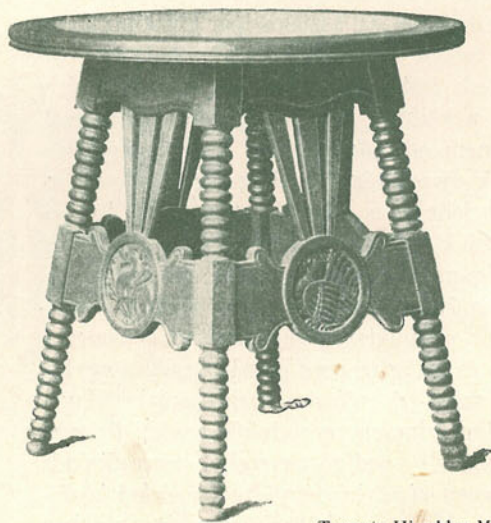
kézzel való rajzoltatásnak is szentel külön cikket. Végre a rendes rovatok következnek.

Art et Décoration hatodik és hetedik füzete az idei párisi szalon iparművészetét és szoborműveit ismerteti. Ezekről más helyen szólunk s ezért itt csak kiemeljük, hogy a cikk is elismeri, hogy a franciák immár biztos talajon fejlesztik művészi iparukat, melyen, annak minden modernitása dacára mindinkább kidomborodik a francia jelleg. Kár, hogy a használhatóság követelményeit gyakran figyelmen kívül hagyják. Ebben van még mit tanulniok az angoloktól. — A nyolcadik füzet a bécsi secesszionisták és a jubileumi múkiállításon levő iparművészeti tárgyakat ismerteti. A továbbiakban Gustave Soulier a *Glatigny*-féle kerámiai művekről ír, a melyek eddig alig ismeretesek a nagy világ előtt, de a mint a cikkely illusztrációból látható, rendkívül nagy művészi becsesl bírnak s csakhamar előkelő pozíciót vívnak ki maguknak. Végre Octave Maus, Van der Stappen szobrász műveit méltatja s kiválóbb alkotásait képben mutatja be.

A Revue des Arts Décoratifs júliusi füzetében L. de *Fourcaud* folytatja az idei Szalon iparművészeti tárgyainak ismertetését. A cikkelyhez tartozó illusztrá-

A Berl. Architekturwelt-ből.

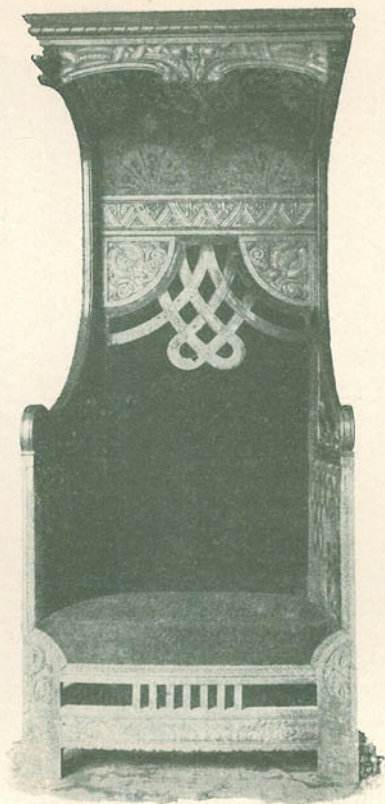
Tervezte Hiirschler M.

ciók között különösen szépek azok, melyek E. *Lilièvre*-nek lapos relieffel díszített bronz- és ezüst-edényeit ábrázolják. — A június havában Párisban rendezett női iparművészeti kiállításról A. *Valabrégue* számol be s konstatálja, hogy a nők a leglelkesebb hívei az új művészeti irányzatnak, továbbá, hogy mindinkább szaporodik ama dilettánsoknak száma, kik a díszítő-művészet terén foglalatossá válnak. A kiállítást egyébként igen sikerültnek tartja. Gustave *Geffroy* a stílus, hagyomány és a természet egymás közötti viszonyáról ír, végre *Lignereux* cikkelyéből, melyben a művészi börmunkákról s a különböző bőrtechnikákról ír, megtudjuk, hogy a művészi iparnak ezt az ágát a franciák eddig egészen elhanyagolták. Így a chicagói kiállításon egyetlenegy domborított francia börmunka nem volt látható. A németeknek e téren kivívott sikerei arra birták a franciákat, hogy most megfeszített erővel pótolják a mulasztást. Természetesen a tevékeny Union centrale des arts décoratifs hathatósan előmozdítja ezt a törekvést s a szóban levő füzetben öt pályadíjat ír ki művészi börmunkákra, a melyre a női iparművészeti iskolák növendékei pályázhatnak. S ezzel a jeles társulat mintegy hívogatja a művészettel foglalkozó nőket az eddig parlagon maradt terepükre. A füzethez mellékelte művészi nyomású képek között kiemeljük *Puvís de Chavannes* szent Genovéfáját, mely a Panthéon falát díszíti.

Berliner Architekturwelt címmel nemrégiben új havi folyóirat indult meg, mely az építőművészet mellett a képzőművészetnek másik két ágával s a művészi iparral is foglalkozik. Az új lapot a berlini Wasmuth kiadó-cég adja ki s a mint az eddig megjelent hat füzetből látható, nem kimél sem gondot, sem anyagi áldozatot, hogy a fokozottabb igényeket is kielégítse. Előfizetési ára egy évre 12 forint. A füzeteket lapozgatva, két magyar művész nevére bukkantunk. Az egyik Paczka Ferencné (Wagner Kornélia), kinek mindenféle nagy feltűnést keltő aluminiografikus képeit rokon-szenves cikkely ismerteti. A másik Hirschler Mór, Berlinben élő hazánkfia, a jeles bútort-

tervező, kit a M. Iparművészeti Társulat kiállításai s a Mintalapok-ban megjelent számos terve révén ismer a magyar közönség. A Hirschler bútorai nyomán közölt illusztrációkat a kiadók szives előzékenysége folytán e füzetünkben közölhetjük.

A *Dekorative Kunst* júliusi füzetete a müncheni *Vereinigte Werkstätten für Kunst im Handwerk* nevű, újabban meg-

A Berl. Architekturwelt-ből. Terv. Hirschler M.
KAROSSZÉK.

alakult vállalatot s az abban közreműködő művészeket ismerteti. A füzetet sok illusztráció díszíti, mely mindannyi az egyesült műhelyekben készült műipari tárgyakat ábrázol. Ezekből látható, hogy a vállalat jó úton halad, tartózkodik a túlzásoktól s szem előtt tartja a gyakorlati élet követelményeit, a mennyiben a fősúlyt *olcsó* tárgyak előállítására fekteti. — Egy további cikk tüzetesen foglalkozik Hermann *Obrist*-tel, az

előbb említett vá-
lalat egyik oszloposával, a
kinek számos munkáját közli.
A színes ablakokról írt cikkely
s a rendes rovatok egészítik ki
a füzet tartalmát, mely ezúttal
kevesebb szöveget hoz, mint
az eddigiek, de annál több illusz-
trációt tartalmaz. — Az augusz-
tusi füzet a nemrégiben alapí-
tott krefeldi múzeumot ismerteti.
Ennek vezetősége nem annyira
a múzeum régiségeinek sza-
porítását tűzte ki célul ma-
gának, mintsem inkább a
gyorsan váltakozó modern
iparművészeti kiállításoknak
a rendezését. Legutóbb egy
igen sikerült bútorkiállítást
rendezett. — Három mün-
cheni építésznek, *Dülfer*, *Hel-
big* és *Haiger*, továbbá *Otto
Eckmann* újabbi műveinek is-
mertetésével foglalkozó magvas
cikkelyen kívül még sok érdekes
illusztrációt tartalmaz a füzet,
a melyek jó része a krefeldi
múzeumi bútorkiállítás kiválóbb
tárgyai nyomán készültek. A szeptem-
beri füzet kritikai ismertetést közöl
az idej müncheni nemzetközi kiállítás
iparművészeti részéről. Ebből meg-
tudjuk, hogy most már nyolc terem is alig
képes magába foglalni az iparművészeti
alkotásokat, holott tavaly csak két szoba
állott rendelkezésükre. A nyolc terem közül
ötből modern-stilú intériuröket alakítottak,
ezeken kívül van egy gótikus oszlopcsarnok,
egy renaissance udvarrészlet és egy ó-római
terem. Utóbbiakban a kő-architekturát szur-
rogatumokból, festett deszkákból, ponyvák-
ból csinálták, a mi semmiesetre sem lehet
méltó keretje egy műkiállításnak. — A má-
sodik cikkely, a bécsi jubileumi kiállítás
épületeiről szólva, örömmel konstatálja,

hogy az építészek
végre belátják, hogy rossz
vicceket csináltak, a mikor az
eddig kiállításokon bevakolt
gerendákból görög templomok-
kat építettek gépek s egyéb ipari
cikkek számára, vagy a nevelés
eszközeit utánzott középkori
házakban helyezték el. Már nem
ámítják a közönséget, hanem
ügyesen ki tudják fejezni az
épület rendeltetését külső alak-
jában, s a mi a fő, művésziesen
fel tudják használni a ren-
delkezésükre álló anyagot a
maga mivoltában s nem szo-
rulnak arra, hogy silány szur-
rogatumokkal utánozzanak
nemes építő anyagot. A főbb
kiállítási épületek ismertetése
után a cikkíró reméli, hogy az
osztrák disztó művészet a párisi
kiállításon előkelő helyet fog
elfoglalni. — H. Muthesius az
idei londoni iparművészeti kiál-
lításokat ismerteti. Cikkelye vé-
gén nagy elismeréssel szól arról
a tanítási módról, a melyet a

South Kensington múzeummal kap-
csolatos iskolákban követnek, s a mely-
nek Anglia a vezető szerepet köszöni
a modern iparművészetben. Ma már

egy egész nemzedék fejleszti és értékesíti
azokata magokat, a melyeket a jeles múzeum
vetett. Ott a tanítás fősúlyát a természeti
formák stilizálására fektetik, az élő növény
foglalja el azt a helyet, a mit még sokfelé,
a gipszöntvények s fali minták foglalnak
el. Ott szép szerivel nyugalmazták már a
akantuszt, pedig nálunk ez az alfája és
omegája a rajztanításnak. Végre Mutherius
arra a következtetésre jut, hogy nálunk az
iparművészet föllendülését leggyorsabban és
legbiztosabban úgy fogjuk elősegíteni, ha
a South Kensington múzeum bevált példáját

Abt S. rajza.

követjük, a mely legjobb módja annak, hogy önálló s eredeti művészi tevékenységre képesítsen. A füzet illusztrációi az említett három cikkely tartalmára vonatkoznak.

— i.

A Kunst und Kunsthandwerk 4. és 5. kettős füzetében első helyen Berlepschtől találunk egy hosszabb tanulmányt Eugène Grassetről és sokoldalú művészetről; Camillo Sitte folytatja és befejezi a kreuzensteini várról írt ismertetését; Newton E. az angol építészetéről s az angol home-ról, H. Modern pedig Johanna florenci hercegnő, Francesco Medici nejének, I. Ferdinánd császár leányának, renaissance-stilusú szépséges írókészletéről írnak egy-egy érdekes cikkelyt. A 6. füzet főbb cikkelyei közül felemlítjük a Schumannét Constantin Meunierről és a Hunger-Ford-Pollen értekezését az angol bútorokról, mely cikkely a második részét képezi az alapos tanulmánynak. A 7. füzetben találjuk Seidlitz cikkelyét a japáni színes metszetek befolyásáról a mi időnkre, mely cikkely voltaképpen csak kivonata a szerzőnek »Geschichte des japanischen Farbenholschnitts« című kötetéből, a mely könyv, bár nagy alaposággal van megírva, mégis nevezetes azért, mert bár a japáni színes fametszetekről szól, színes lapot egyetlen egyet sem tartalmaz. Az említett kis cikkely a japáni fametszés fázisait kronológiai sorrendben illusztrációk kíséretében állítja elénk a 17. század második felétől s végül összegezi mindazt, a mit mi a japániaktól művészi tekintetben tanulhatunk. A füzet utolsó nagyobb cikke Julius Leischningnak a brünni iparmúzeum könyvkiállításáról írt ismertetése. A 8. füzetben Deininger a tiroli erkélyekről, Mádl pedig az ókori keleti üvegedényekről értekezik. Ez utóbbi cikkely a Schmoranz tanár által rajzolt s az osztrák vallás- és közokt. minister által kiadott »Altorientalische Glasgefässe« című pompás munkának a méltatása. (A művet iparművészeti múzeumunk is bírja). A felsorolt főbb cikkelyeken kívül minden egyes füzetben számos apró közleményt és szakmák szerint széjjel osztott irodalmi értesítőt találunk, mely utóbbiban a 8. számú füzet a Magyar Iparművészet cikkelyeiről is megemlékezik. Így az »Austellungen« rovat alatt Mihalik József, az »Email. Goldschmiedekunst« fejezet alatt Szendrei János, végre a »Glass.-keramik« cím alatt Petrik Lajos legutóbb megjelent cikkelyeinek németre fordított címeit hozza, zárjelben mindenütt megjegyezvén, hogy az illető cikkek »in magyarischer Sprache« láttak

tót találunk, mely utóbbiban a 8. számú füzet a Magyar Iparművészet cikkelyeiről is megemlékezik. Így az »Austellungen« rovat alatt Mihalik József, az »Email. Goldschmiedekunst« fejezet alatt Szendrei János, végre a »Glass.-keramik« cím alatt Petrik Lajos legutóbb megjelent cikkelyeinek németre fordított címeit hozza, zárjelben mindenütt megjegyezvén, hogy az illető cikkek »in magyarischer Sprache« láttak

Petridesz János szoborműve.

OLÁH CIGÁNYNŐ.

napvilágot. A folyóirat szakirodalmi rovatvezetője azonban a legutolsó füzetben egy kis lapszust követett el, mert a »Magyar Iparművészet« 6–7. számában a Jókai-serlegről írott cikk szerzőjéül *Distel*-t mondja, holott az érdekes úrnak éppenséggel semmi köze sincs a szerzőséghez, mert a cikkelyt egyik magyar munkatársunk, —k—f (Mihalik J.), írta. — A füzetek mellé az osztrák jubiláris kalendárium lapjai mellékelvék, a melyeknek pompás rajzai H. Leffler és J. Urban művészi tudását dicsérik ugyan,

de szellemben, allegóriai vonatkozásuk – s az előállítások tendencióiban tisztán osztrák szelleműek lévén, azok minket magyarokat még, mint egyszerű kalendáriumlapok sem érdekelhetnek.

M. J.

Deutsche Kunst und Dekoration

9. füzetét kizárólagosan Hans *Christiansen*-nek, a Párisban élő nagytehetségű fiatal dán művésznak munkái díszítik. Ezekből látható Christiansennek bámulatos sokoldalúsága. Mint táj-, genre- és arcképfestő egyaránt nagybecsű munkákat produkál. A legnagyobb sikereket azonban a dekoratív művészet terén éri el. Plakátjai, főleg pedig üvegfestményekhez készült kartonjai e szakmában a legjobbak közé sorozhatók. *Poellnitz* hosszabb cikkelyben a modern stílus felett elmélkedik. Minden stílus – úgy mond – elválaszthatlan korának kulturájától: a német renaissance a barokk-korszakban nem lehetett volna meg, a reformáció emberei soha sem tudtak volna egy rokokó-stílust csinálni, csak az előző korszakoktól annyira elütő jelenkor volna az, a melynek kulturájába egyaránt és egyidejűleg lenne beilleszthető a renaissance, barokk- és rokokó-stílus? Nem, nekünk is szükségünk van egy külön stílusra, mely önállóságra serkent, de e mellett megengedi, hogy átvett eszméket fölhasználjunk a magunk egyéni fölfogásunk szerint, mely alkalmazkodik technikai vívmányainkhoz, kielégíti a jelen kornak kényelmi igényeit, mely összhangzásban van társadalmi viszonyainkkal, divatunkkal és ízlésünkkel. Az érdekes

cikkely a következő lendületes sorokkal végződik: Ha immár látjuk az új stílus derengését s elismerjük, hogy az a mi korunk szülöttje, mely jól illik igényeinkhez s a jelen kor szelleméhez, a melyet e mellett nemzeti irányban is fejleszteni lehet, akkor kötelességünk, hogy minden irányban támogassuk, még akkor is, ha nem értünk egyet minden jelenségével s ha egy letűnt korszak művészetét többre becsülünk; mert a régi stílusok szolgái utánzása mindig egy nagy hazugság marad, mely sohasem elégíthet ki teljesen bennünket. Miután azonban a modern stílus logikus igényekkel lép föl, életképes lesz s remélhető, hogy rövid idő múlva környezetünket egységesen s művésziesen át fogja alakítani s eltűnteti lakásainkból azt a kaoszt, a mit a régi korszakokból és a világ minden népétől oda összehordtunk.

Ver Sacrum, a bécsi szecesszionisták lapja, augusztusi füzetében kizárólagosan Hans Schwaigertől közöl képeket. Jobbára akvarellek és könyvillusztrációk nyomán készültek s mindannyian egy őserőtől duzzadó művészi tehetségnek megnyilatkozásai. Különösen sikerültek a mese-illusztrációk. A művésztől és műveiről Hevesi Lajos hazánkfiát írt szellemes jellemzést. E füzetben a szecesszionisták beszámolnak első kiállításuk sikeréről (melyről a M. I. is megemlékezett), mely valóban páratlanul mondható, mert a tárlat 410 eladó művéből 218 vevőre akadt.

– n.

Aczél H. E. rajza.